

מה המשמעות של דחיית בקשתה של נובל אנרג'י לקבלת היתר פליטת מזהמי אוויר?

3 בינואר, 2019

גיליון חורף 2018 / כרך 9 (4)

רעות רבי

מנהלת אגף אבק מזיק והממונה על היתרי אסדות הגז הטבעי, המשרד להגנת הסביבה

דוד ברודאי

הפקולטה להנדסה אזרחית וסביבתית, הטכניון – מכון טכנולוגי לישראל

יוני ספיר

יו"ר עמותת 'שומרי הבית'

ציטוט מומלץ

רבי ר, ברודאי ד וספיר י. 2018. מה המשמעות של דחיית בקשתה של נובל אנרג'י לקבלת היתר פליטת מזהמי אוויר? אקולוגיה וסביבה 9(4).

רעות רבי: המשרד להגנת הסביבה דחה את הבקשה להיתר פליטה לאסדות לווייתן במתכונתה הנוכחית בשל פער הנוגע למספר רכיבי ציוד באסדה, שיש בהם שינוי מהותי המחייב בדיקה מחודשת של נובל אנרג'י לכלל המידע המוגש בבקשה.

המשרד דרש לכלול בבקשה המחודשת אמצעי טכנולוגיה מיטבית לרכיבי ציוד, כולל רכיבים ללא דליפות וחיבורים אטומים. נוסף על כך, תחזוקת הרכיבים נדרשת להיות בתדירות גבוהה שתבטיח גילוי מוקדם של דליפות וטיפול מהיר בהן. דרישות אלה יביאו לכך ששיעור הפליטה מהאסדה, יחד עם יישום "מערכת סגורה" יהיה מצומצם ככל הניתן.

ההגשה המחודשת, תוך תשלום חוזר של אגרת ההגשה, צפויה להתקבל במשרד להגנת הסביבה במהלך חודש ינואר. לאחר שיבדוק המשרד את יישום דרישותיו, יקודם הליך כתיבת היתר הפליטה, כולל פרסומו להערות הציבור, כדי שהזרמת הגז מהאסדה תתבצע במועד המתוכנן, דצמבר 2019. כידוע, חיבור אסדת לווייתן לחוף חיוני להגדלת אמינות אספקת הגז, לצמצום השימוש בפחם ובסולר בתחנות הכוח ולשיפור איכות האוויר בטווח המידי.

בטווח הארוך, חזון המשרד הוא ייצור רב ככל האפשר באנרגיה מתחדשת, אפס ייצור בפחם והיתר בגז טבעי.

פרופ' דוד ברודאי: ייתכן שהלחץ הציבורי והמקצועי על המשרד להגנת הסביבה התחיל לחלחל. מאידך גיסא, ייתכן שהמשרד להגנת הסביבה מנסה להקטין את "מפלס הלהבות" לפני שישחרר את החבל וייענה לבקשה להיתר. בכל מקרה, הציבור ואנשי המקצוע הרוויחו זמן נוסף לנסות להעביר את המסר שהכי כדאי ללכת לכיוון כלכלה של אנרגיות מתחדשות, וכשלב ביניים (אם צריך) להשתמש בגז טבעי המטופל בפי הבאר. מסתבר שפעילות הסברה חברתית רחבה יכולה לגרום לשינוי ולכן צריך להמשיך לפעול בדרך זו. הציבור אינו מטומטם, הוא חסר ידע. בעלי עניין יכולים "לבלבל" את הציבור להציף אותו בחצאי אמת וב"פייק ניוז". חובתם של משרתי הציבור במגזר הציבורי היא להשכיל את הציבור כדי שההחלטות שהוא מקבל (והמחאות שהוא יוצא אליהן) יהיו אפקטיביות ומבוססות על נתונים ועובדות.

יוני ספיר: הדחייה מראה כי מעורבות הציבור חשובה, ושהמאבק כבר הביא להישגים מעשיים ראשונים, שמשמעותם חורגת מסוגיית מיקומה של אסדת לווייתן. המחאה של הציבור והדרישה לבצע בדיקה בלתי תלויה ושקופה של הנתונים ושל הנחות היסוד של הפרויקט, קמו במידה רבה בשל פערים עצומים בין הערכת היזם לפליטות לאוויר באסדת תמר לבין המציאות, שלא טופלו במשך שנים, כמו גם העובדות שמיקומה המתוכנן של אסדת לווייתן הוא בקרבה משמעותית לחוף (כ-9.5 ק"מ) והיא אמורה לפעול בתפוקה גבוהה מאסדת תמר. סיבות נוספות הן ההשחרות הגורפות בבקשות היתרי הפליטה הראשונות של אסדת לווייתן והתנגדותה התקיפה של חברת נובל אנרג'י להתקין אמצעי ניטור מתקדמים על האסדה, כמו גם הסירוב לחשוף את המפרט ההנדסי של המערכות לטיפול בזיהום אוויר ובמי מוצר.

ארגון 'שומרי הבית' התייעץ עם מומחים מובילים בארץ ובעולם, והציג בפני המאסדרים את חוסר הסבירות של הנתונים שסיפקה נובל אנרג'י, אל מול המצוי בעולם. לדעתנו, הדבר גרם לשכנוע של המשרד להגנת הסביבה כי יש בסיס לדרישה לבצע בדיקה מקיפה לנתוני בקשת היתר הפליטה באופן עצמאי, במקום להסתמך על נתוני הזכיין, כנהוג במדינות מערביות מתקדמות, ובעקבותיה נדחתה בקשת היתר הפליטה.

הערכת גובה הפליטות עודכנה מספר פעמים כלפי מעלה, ולבסוף בוטלה בקשת היתר הפליטה. לדעתנו, הדבר מראה שמידת הזיהום הנשקפת מהאסדה גבוהה משחשבו, וכן שקיימים סיכונים משמעותיים נוספים שטרם ניתנה עליהם הדעת ולא ניתן להתעלם מהם, למרות השלב המאוחר של הפרויקט. ההתנסות עם אסדת תמר הראתה כי ביצוע תיקונים באסדה קיימת "על הדרך" הוא תהליך ארוך ומורכב, ולעיתים אינו אפשרי. לכן, אנחנו סבורים כי הפעלת האסדה במיקומה הנוכחי תהיה לא אחראית כלפי הציבור הישראלי.
